

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Νεοελληνική Γλώσσα

Β΄ Λυκείου

Τίτλος:

«Παρουσίαση της είδησης και σχολιασμός»

Συγγραφή: ΠΑΝΤΑΖΗΣ ΜΗΤΕΛΟΥΔΗΣ

Εφαρμογή: ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ ΣΕΦΕΡΛΗ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Θεσσαλονίκη 2013

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.5. Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνος υπο-ομάδας εργασίας λογοτεχνίας: Βασίλης Βασιλειάδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101 , Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Παρουσίαση της είδησης και σχολιασμός

Εφαρμογή σεναρίου

Παναγιώτα Σεφερλή

Δημιουργία σεναρίου

Πανταζής Μητελούδης

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

Τάξη

Β΄ Λυκείου

Σχολική μονάδα

2ο Γενικό Λύκειο Χολαργού

Χρονολογία

Από 14-01-2013 έως 04-02-2013

Διδακτική/θεματική ενότητα

Η Είδηση: Η οργάνωση και η παρουσίαση της είδησης

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

6 διδακτικές ώρες

Χώρος

I. Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: εργαστήριο πληροφορικής.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Απαιτούνται ισάριθμοι με τις ομάδες εργασίας υπολογιστές, διαδραστικός πίνακας ή προβολέας συνδεδεμένος με υπολογιστή. Προηγούμενη εξοικείωση των μαθητών με τον επεξεργαστή κειμένου θα διευκόλυνε την εργασία τους τόσο στη φάση διερεύνησης όσο και στη φάση παραγωγής κειμένων. Η εφαρμογή έδειξε ότι βοήθησε σημαντικά η προηγούμενη εξοικείωση των μαθητών με ομαδοσυνεργατικά σχήματα και διερευνητικές διαδικασίες. Ως προς το διδακτικό υλικό, η συγκεκριμένη εφαρμογή ακολουθεί – και προϋποθέτει – τη διδασκαλία του πρώτου μέρους της ενότητας «Η είδηση».

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Πανταζής Μητελούδης, Παρουσίαση της είδησης και σχολιασμός, Νεοελληνική Γλώσσα Β΄ Λυκείου, 2012.

Το σενάριο αντλεί

Ως προς το θεωρητικό πλαίσιο από: Παναγιώτα Σεφερλή, Από το περίπτερο στο web και από τα πρωτοσέλιδα στις αρχικές σελίδες, Νεοελληνική Γλώσσα Β΄ Λυκείου, 2012.

Β. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Οι μαθητές, οργανωμένοι σε ομάδες, κατά τη φάση επεξεργασίας, επικεντρώνονται στην ειδησεογραφία μιας ημέρας, όπως αυτή παρουσιάζεται σε ειδησεογραφικές ιστοσελίδες και ειδησεογραφική εκπομπή. Πιο συγκεκριμένα αναλύουν τη δομή μιας είδησης, εντοπίζουν τα σχόλια και τους ποικίλους τρόπους/πόρους εκφοράς τους, συζητούν για την υποκείμενη στάση των προσώπων που σχολιάζουν απέναντι στο γεγονός, διερευνούν τους εξωγλωσσικούς τρόπους σχολιασμού της είδησης από τους δημοσιογράφους-παρουσιαστές και εξάγουν κάποια συμπεράσματα για τον ρόλο του σχολίου στην είδηση. Κατά τη φάση παραγωγής, οι μαθητές, σε ομάδες πάλι, μετασχηματίζουν μια είδηση υιοθετώντας μια διαφορετική οπτική γωνία, ερμηνεύουν δηλαδή διαφορετικά το γεγονός. Ο στόχος εδώ είναι να αντιληφθούν ότι ο σχολιασμός και η ερμηνεία των γεγονότων συνδέεται στενά με την οπτική γωνία την οποία υιοθετεί ο δημοσιογράφος απέναντι στο γεγονός. Τέλος, κατά τη φάση παρουσίασης-συζήτησης στην ολομέλεια με αφετηρία α) τα ευρήματα των μαθητών από την επεξεργασία των ειδήσεων και β) τις δικές τους (μετασχηματισμένες) ειδήσεις οδηγούνται σε συμπεράσματα σχετικά με τους τρόπους κατασκευής των γεγονότων και τους παράγοντες διαμόρφωσης και επηρεασμού των πολιτών.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Σχετικά με το θεωρητικό, μεθοδολογικό και γενικότερα παιδαγωγικό πλαίσιο στο οποίο στηρίχτηκε η εφαρμογή, παραπέμπουμε στο αρχικό σενάριο: Πανταζής Μητελούδης, Παρουσίαση της είδησης και σχολιασμός, Νεοελληνική Γλώσσα Β΄ Λυκείου, 2012 καθώς και στο σενάριο: Παναγιώτα Σεφερλή, Από το περίπτερο στο

web και από τα πρωτοσέλιδα στις αρχικές σελίδες, Νεοελληνική Γλώσσα Β' Λυκείου, 2012.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Το διδακτικό υλικό είναι αυθεντικά κείμενα που αποτελούν και μέρος της καθημερινής εμπειρίας των μαθητών. Μιλάμε για τις ειδησεογραφικές ιστοσελίδες και τις τηλεοπτικές ειδήσεις, κείμενα δηλαδή με τα οποία η πλειονότητα των μαθητών έρχεται σε επαφή σχεδόν καθημερινά. Η κατασκευή και η ερμηνεία της πραγματικότητας σε αυτά είναι μια διαμεσολαβημένη διαδικασία (Πολίτης, χ. χ.) . Στόχος, επομένως, αυτής της διδακτικής εφαρμογής ήταν:

- Να συνειδητοποιήσουν οι μαθητές με ποιες διαδικασίες διαμορφώνουμε την προσωπική μας άποψη και τις στάσεις μας απέναντι στα όσα συμβαίνουν γύρω μας ή και μακριά μας, μέσω της πολυτροπικής πληροφόρησης από τα ποικίλα ΜΜΕ.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Η επεξεργασία αυθεντικών κειμένων, όπως οι ειδήσεις σε ειδησεογραφικές σελίδες και τηλεοπτικές εκπομπές, εστιάζεται στα δομικά τους χαρακτηριστικά σε συνάρτηση με τις επικοινωνιακές ανάγκες που υπηρετούν. Επιπλέον, επειδή η πολυτροπική διάσταση της σύγχρονης ενημέρωσης είναι ιδιαίτερα έντονη, η επεξεργασία περιλαμβάνει, εκτός από τον λόγο (γραπτό ή προφορικό), και άλλους σημειωτικούς πόρους και τρόπους: ήχο, μουσική, εικόνα (στατική, κινούμενη), στάση ομιλητών, χειρονομίες, εκφράσεις, ένταση φωνής κτλ. Ενδιαφέρον, επίσης, έχει και η μείξη και η αλληλεπίδραση των παραπάνω για την κατασκευή του νοήματος (Kress 2000· Κουτσογιάννης 2010). Συνεπώς, οι προσδοκώμενες γνώσεις για τη γλώσσα συνέκλιναν στους εξής στόχους:

- Να εντοπίσουν οι μαθητές τα δομικά χαρακτηριστικά της είδησης και να συγκρίνουν τα ευρήματά τους με το διάγραμμα της ανεστραμμένης πυραμίδας, όπως παρουσιάζεται στο σχολικό βιβλίο.
- Να ερμηνεύσουν τα ευρήματα αυτά. Αν δηλαδή η οργάνωση των ειδήσεων που επεξεργάστηκαν συμφωνεί με το διάγραμμα της ανεστραμμένης πυραμίδας, να σκεφτούν ποιοι επικοινωνιακοί λόγοι υπαγορεύουν μια τέτοια οργάνωση. Αν πάλι διαπιστώσουν διαφοροποιήσεις ως προς το διάγραμμα του σχολικού βιβλίου, να προσπαθήσουν να εξηγήσουν τις διαφοροποιήσεις αυτές.
- Να διακρίνουν τα γεγονότα από τα σχόλια σε μια είδηση καθώς και τους λεκτικούς και μη λεκτικούς τρόπους με τους οποίους δηλώνονται αυτά.
- Να διακρίνουν την οπτική γωνία σύμφωνα με την οποία ο δημοσιογράφος αφηγείται-παρουσιάζει την είδηση και να εξετάσουν τον ρόλο της στην κατασκευή του νοήματος και στην ερμηνεία των γεγονότων.
- Να συνθέσουν τις δικές τους ειδήσεις, αξιοποιώντας τα όσα έμαθαν για τη δομή της είδησης, το σχόλιο και την οπτική γωνία.

Γραμματισμοί

Το ενδιαφέρον – και αξιοποιήσιμο για τη γλωσσική διδασκαλία – στοιχείο, αναφορικά με το πεδίο των νέων γραμματισμών, είναι η πολυτροπική διάσταση της ενημέρωσης, ιδιαίτερα σε δημοσιογραφικά κείμενα που διακινούνται ευρέως στο διαδίκτυο και την τηλεόραση. Εάν η διερεύνηση προχωρήσει και σε διαπιστώσεις σχετικά με τις κοινωνικές, πολιτικές και ιδεολογικές συνιστώσες και τον ρόλο τους στην κατασκευή της πραγματικότητας καθώς και τον τρόπο με τον οποίο αξιοποιούν μέσα και πόρους, τότε μπορούμε να πούμε ότι εντάσσεται στο πεδίο του κριτικού γραμματισμού (Κουτσογιάννης 2011). Ειδικότερα, οι στόχοι εδώ διαμορφώθηκαν ως εξής:

- Να παρατηρήσουν οι μαθητές τους ποικίλους πόρους και τρόπους (προφορικός και γραπτός λόγος, εικόνα, ήχος, παραγλωσσικά και εξωγλωσσικά στοιχεία) με τους οποίους κατασκευάζεται μια είδηση αλλά και τη μείξη/αλληλεπίδραση των στοιχείων αυτών.
- Να συνθέσουν τα δικά τους κείμενα (ειδήσεις) εντάσσοντας σε αυτά και πολυτροπικά χαρακτηριστικά (εικόνα, ποικιλία γραμματοσειρών) με τρόπο λειτουργικό για την ανάδειξη της οπτικής γωνίας και ερμηνείας του γεγονότος.
- Να προβληματιστούν σχετικά με τις πρακτικές της σύγχρονης ενημέρωσης και τον ρόλο τους στη διαμόρφωση ταυτοτήτων (αναγνωστών και θεατών της καθημερινής ειδησεογραφίας).

Διδακτικές πρακτικές

Ο λόγος των μαθητών τέθηκε στο επίκεντρο της διδασκαλίας και η γνώση οικοδομήθηκε σταδιακά με βάση τα ευρήματα και τα κείμενα των μαθητών. Οι ομαδικές δραστηριότητες και η αναπλαισίωση στην ολομέλεια αποσκοπούσε στο:

- Να αναπτύξουν οι μαθητές κοινωνικές και επικοινωνιακές δεξιότητες μέσα από τη συνεργασία, τη δημιουργία, το διάλογο και το μοίρασμα των εμπειριών.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Η αρχική ιδέα προήλθε από το γεγονός ότι οι μαθητές βομβαρδίζονται από ένα τεράστιο πλήθος πληροφοριών, τόσο από την τηλεόραση όσο και στο διαδίκτυο. Πολλές από αυτές τις πληροφορίες είναι γεγονότα της επικαιρότητας – ειδήσεις – και σχόλια πάνω σε αυτά. Επειδή οι έφηβοι δεν είναι και πολύ εύκολο να κατανοήσουν τη σημασία όλης αυτής της πληροφόρησης και να αποκωδικοποιήσουν όλους τους

τρόπους με τους οποίους προβάλλεται αλλά και σχολιάζεται η επικαιρότητα, θεωρήσαμε ότι είναι σημαντικό να δουλέψουν πάνω σε αυτό το θέμα επεξεργαζόμενοι τηλεοπτικά δελτία ειδήσεων και ενημερωτικές ιστοσελίδες στο διαδίκτυο. Επιπλέον, όπως ήδη αναφέρθηκε, η συγκεκριμένη εφαρμογή ήρθε ως συνέχεια προηγούμενης εφαρμογής, κατά την οποία ασχοληθήκαμε με τα έντυπα και ψηφιακά πρωτοσέλιδα και μελετήσαμε τους τρόπους κατασκευής της είδησης στα εν λόγω κείμενα.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Η εφαρμογή του σεναρίου συνδέεται με το δεύτερο μέρος της ενότητας «Η Είδηση» που εξετάζει την οργάνωση και οπτική γωνία της είδησης. Σύμφωνα με τις [σχετικές οδηγίες](#), οι μαθητές ασκούνται α) στην αναγνώριση των δομικών χαρακτηριστικών της είδησης και στην αιτιολόγηση αυτών βάσει των σύγχρονων επικοινωνιακών αναγκών, β) στη διερεύνηση της οπτικής γωνίας, ανακαλώντας τα όσα έμαθαν στην προηγούμενη τάξη για το ρόλο της οπτικής γωνίας στην αφήγηση και γ) στην παραγωγή των δικών τους ειδήσεων, αξιοποιώντας τις παραπάνω γνώσεις.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Αξιοποιούνται τα λογισμικά γενικής χρήσης και ειδικότερα ο επεξεργαστής κειμένου και το διαδίκτυο. Ο μεν πρώτος αξιοποιείται ως περιβάλλον εργασίας (στο φύλλο εργασίας οι ομάδες καταγράφουν τις παρατηρήσεις τους) αλλά και ως μέσο πρακτικής γραμματισμού (συνθέτουν τα κείμενά τους αξιοποιώντας τα κατάλληλα εργαλεία για την πολυτροπική κατασκευή της είδησης). Το διαδίκτυο και ειδικότερα οι ενημερωτικές ιστοσελίδες αποτελούν μια σύγχρονη πρακτική ενημέρωσης που μας δίνει την ευκαιρία να μελετήσουμε και να αναλύσουμε την πολυτροπική διάσταση της επικοινωνίας και τον ρόλο της στη διαμόρφωση στάσεων και απόψεων απέναντι στα γεγονότα.

Κείμενα

Έκφραση-Έκθεση, τεύχος Β΄:

[Η ανεστραμμένη πυραμίδα της είδησης](#)

Κείμενα/ιστοσελίδες εκτός σχολικών εγχειριδίων:

<http://news247.gr>

<http://www.nooz.gr/>

[«Μπαράζ επιθέσεων με γκαζάκια σε σπίτια δημοσιογράφων»](#), τηλεοπτική είδηση σε ιδιωτικό κανάλι.

«Συνελήφθησαν 66 “πορτοφολάδες” του ΗΣΑΠ», ενημερωτικό άρθρο δημοσιευμένο στα *Νέα*.

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

Α΄ φάση: 14/01/2013: επεξεργασία ειδήσεων-ομαδική δραστηριότητα, εργαστήριο πληροφορικής, ένα συνεχόμενο διδακτικό δίωρο.

Οι μαθητές, σε διμελείς και τριμελείς ομάδες (διαμορφώθηκαν συνολικά εννέα ομάδες), πήραν τις θέσεις τους στους αντίστοιχους σταθμούς εργασίας. Στην οθόνη κάθε υπολογιστή υπήρχε [ηλεκτρονικό φύλλο εργασίας](#) με υπερσυνδέσεις που παρέπεμπαν σε ενημερωτικές σελίδες, το οποίο η κάθε ομάδα αποθήκευσε με το δικό της όνομα στον ηλεκτρονικό φάκελο τάξης. Στη συνέχεια η κάθε ομάδα επεξεργάστηκε τα ερωτήματα του φύλλου και κατέγραψε τις παρατηρήσεις της. Το έργο της ήταν να επιλέξει μια από τις προτεινόμενες ιστοσελίδες και ειδικότερα να διαβάσει ή παρακολουθήσει την κεντρική είδηση της ημέρας.

Σε μία από τις ιστοσελίδες υπήρχε το βίντεο τηλεοπτικής είδησης· όσες ομάδες επέλεξαν τη συγκεκριμένη ιστοσελίδα παρακολούθησαν το βίντεο, οι υπόλοιπες ασχολήθηκαν με την ανάγνωση της κεντρικής είδησης, όπως παρουσιάζοταν στην αντίστοιχη ιστοσελίδα. Σύμφωνα με τα ζητούμενα στο φύλλο εργασίας, οι μαθητές έπρεπε να εντοπίσουν τα δομικά μέρη της είδησης και να συγκρίνουν τα ευρήματά τους με [το σχήμα της ανεστραμμένης πυραμίδας](#) που παρατίθεται στο σχολικό βιβλίο.

Στη συνέχεια να σχολιάσουν τα ευρήματα αυτά, αν δηλαδή οι παρατηρήσεις τους συγκλίνουν με το προτεινόμενο διάγραμμα του βιβλίου, να αιτιολογήσουν τη συγκεκριμένη οργάνωση, αν πάλι διαφοροποιούνται, να αιτιολογήσουν τη διαφοροποίηση αυτή. Οι τυχόν διαφοροποιήσεις έχουν να κάνουν με την ιδιαίτερη οργάνωση της είδησης που συναντάμε σε μια ενημερωτική ιστοσελίδα αλλά και σε μία τηλεοπτική είδηση, διαφοροποιήσεις δηλαδή που υπαγορεύονται από το εκάστοτε μέσο μετάδοσης των ειδήσεων. Επιπλέον έπρεπε να διακρίνουν το γεγονός από τα σχόλια, ποιος σχολιάζει κάθε φορά, ποια στάση απέναντι στο γεγονός εκφράζουν τα σχόλια, με ποιους άλλους τρόπους και πόρους, εκτός από τον λόγο, εκφέρονται τα σχόλια και, τέλος, να αιτιολογήσουν την αναγκαιότητα του σχολιασμού των ειδήσεων.

Όλες οι ομάδες εργάστηκαν με ενδιαφέρον και χωρίς να προκύψουν ιδιαίτερα προβλήματα κατά τη συνεργασία τους. Ο δικός μου ρόλος περιορίστηκε στο να παρακολουθώ με διακριτικότητα την πορεία της εργασίας και να επεμβαίνω σε περίπτωση που προέκυπτε κάποιο ερώτημα, κυρίως σχετικά με την ποικιλία των σημειωτικών τρόπων σχολιασμού των ειδήσεων.

Στη φάση αυτή αξιοποιήθηκε το διαδίκτυο ως μέσο πρακτικής γραμματισμού για την ανάγνωση/παρακολούθηση των ειδήσεων, με τρόπο δηλαδή που ωθούσε τους μαθητές να σκεφτούν και να συζητήσουν μεταξύ τους για την αναγνωστική πορεία, αλλά και για την αλληλεπίδραση των σημειωτικών τρόπων και πόρων στην κατασκευή του νοήματος. Ο επεξεργαστής κειμένου αξιοποιήθηκε ως περιβάλλον εργασίας για την καταγραφή των παρατηρήσεων-ευρημάτων εκ μέρους των μαθητών.

Β' φάση: 28/01/2013: παραγωγή ειδήσεων-ομαδική δραστηριότητα, εργαστήριο πληροφορικής, ένα συνεχόμενο διδακτικό δίωρο

Από την πρώτη διδακτική ώρα διαθέσαμε, αρχικά, ένα τέταρτο για την ομαδική ανάγνωση μιας [είδησης](#) σχετικά με τη σύλληψη ομάδας πορτοφολάδων που δρούσε για μήνες στα μέσα μαζικής μεταφοράς, κυρίως στους σταθμούς του ΗΣΑΠ. Ο

σκοπός της ανάγνωσης ήταν να διακρίνουν οι μαθητές την οπτική γωνία σύμφωνα με την οποία ο δημοσιογράφος οργανώνει την αφήγηση και τον σχολιασμό των γεγονότων. Ύστερα από συζήτηση στην ολομέλεια εύκολα καταλήξαμε στο συμπέρασμα ότι στη συγκεκριμένη είδηση ο τρόπος παρουσίασης των γεγονότων και σχολίων εξαιρεί την προσπάθεια της αστυνομίας.

Στη συνέχεια, οι ομάδες, όπως διαμορφώθηκαν από την προηγούμενη φάση, πήραν τις θέσεις τους στους αντίστοιχους σταθμούς εργασίας. Αυτή τη φορά η εργασία τους ήταν να ξαναγράψουν την είδηση υιοθετώντας διαφορετική οπτική γωνία: Πώς θα παρουσίαζε το γεγονός της σύλληψης ένας δημοσιογράφος που θεωρεί ότι η καταστολή του εγκλήματος δεν αρκεί για τη συνολική αντιμετώπιση του φαινομένου, αλλά η πρόληψη παίζει τον πρωτεύοντα ρόλο; Για το σκοπό αυτό υπήρχε σε κάθε υπολογιστή, στην επιφάνεια εργασίας, [φύλλο εργασίας](#) με σχετικές οδηγίες: η αλλαγή της οπτικής γωνίας προϋπόθετε αλλαγές, λ.χ., στον τίτλο της είδησης, στην ανάδειξη των γεγονότων και των εμπλεκόμενων προσώπων (ποια γεγονότα, ποια χαρακτηριστικά θα πρέπει να τονιστούν περισσότερο;), στα σχόλια του δημοσιογράφου ή/και άλλων προσώπων. Επιπλέον, εφόσον οι ομάδες θα έγραφαν στον επεξεργαστή, θα μπορούσαν να αναδείξουν την οπτική τους γωνία με τις κατάλληλες γραμματοσειρές στα σημεία που θεωρούσαν ότι έπρεπε να τονιστούν, αλλά και να επιλέξουν και να ενσωματώσουν εικόνες που συνομιλούν λειτουργικά με το γραπτό κείμενο. Τέλος, θα έπρεπε να αξιοποιήσουν τα όσα έμαθαν από την προηγούμενη φάση σχετικά με τα δομικά στοιχεία της είδησης (εκτός από τον τίτλο, λ.χ., να παραθέσουν μια συνοπτική παρουσίαση του γεγονότος προσπαθώντας να δώσουν το στίγμα της δημοσιογραφικής οπτικής σε αυτήν και στη συνέχεια να αναφερθούν στις λεπτομέρειες). Το χρονικό όριο που τέθηκε για την παράδοση των κειμένων τους ήταν το τέλος της δεύτερης ώρας.

Όπως και στην προηγούμενη φάση, ο δικός μου ρόλος ήταν συντονιστικός και υποστηρικτικός. Στην αρχή υπήρξαν απορίες από τις ομάδες σχετικά με την οργάνωση της είδησης, την προβολή των γεγονότων, την έμφαση ή, αντίθετα, την

υποβάθμιση κάποιων στοιχείων. Πιο πολύ χρειάζονταν ενθάρρυνση από τη μεριά μου για να οριοθετήσουν την οπτική τους γωνία και να επιλέξουν ποια γεγονότα και χαρακτηριστικά των εμπλεκόμενων προσώπων θα προβάλουν και σε ποια κατεύθυνση θα κινηθούν ως προς τα σχόλιά τους. Η αρχική αμηχανία ξεπεράστηκε, οι ομάδες ζεστάθηκαν και η πορεία της εργασίας εξελίχθηκε ομαλά.

Στη φάση αυτή αξιοποιήθηκε ο επεξεργαστής κειμένου ως μέσο πρακτικής γραμματισμού για τον μετασχηματισμό και ανασύνθεση της είδησης, προσφέροντας τη δυνατότητα στις ομάδες να πειραματιστούν με τις γραμματοσειρές και την ενσωμάτωση εικόνων σε σχέση πάντα με την οπτική που θα ήθελαν να αναδείξουν στην είδηση. Τα κείμενα των ομάδων αποθηκεύτηκαν στον ψηφιακό φάκελο της τάξης, δίνοντάς μου τη δυνατότητα να τα μεταφέρω σε αποθηκευτικό μέσο για να τα διαβάσω και σχολιάσω.

Γ' φάση: 04/02/2013: παρουσίαση και συζήτηση – ολομέλεια, εργαστήριο πληροφορικής, κεντρικός υπολογιστής συνδεδεμένος με προβολικό, ένα συνεχόμενο διδακτικό δίωρο.

Το πρώτο ημίωρο της φάσης αυτής διατέθηκε για την παρουσίαση των συμπερασμάτων όπως προέκυψαν από τη διερεύνηση των ομάδων (1^ο φύλλο εργασίας). Είχα καταγράψει σε αρχείο word τα συμπεράσματα και τα πρόβαρα στον πίνακα ως βάση για τη συζήτησή μας. Το **πρώτο τεκμήριο** που παρατίθεται στο σημείο αυτό είναι το συγκεκριμένο αρχείο:

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Οργάνωση Είδσης

Συμπεράσματα

1. Ακολουθούν οι ειδήσεις το σχήμα της ανεστραμμένης πυραμίδας:

Η διερεύνησή σας έδειξε ότι το σχήμα αυτό υπαγορεύει την οργάνωση των περισσότερων ειδήσεων: **Πρώτα** παρουσιάζεται ο **τίτλος** της είδησης, μα άκρως περιληπτική απόδοση του γεγονότος. **Στη συνέχεια** ακολουθεί η **δημοσιογραφική περίληψη**, όπου τοποθετείται το γεγονός στο χώρο και χρόνο, και αναφέρονται τα εμπλεκόμενα πρόσωπα και η ιδιότητά τους. **Τέλος** στην **αναλυτική έκθεση των γεγονότων** παρουσιάζεται αναλυτικά το γεγονός περισσότερες λεπτομέρειες που αφορούν στο χώρο, χρόνο, πρόσωπα, αιτίες και κίνητρα καθώς και πιθανές ερμηνείες που δηλώνονται μέσω των σχολίων για το γεγονός.

Η οργάνωση αυτή δεν παρατηρείται μόνο στις **εφημερίδες**, αλλά και στην **τηλεόραση** με τους αρχικούς τίτλους και στη συνέχεια με την αναλυτική παρουσίαση των γεγονότων, καθώς και στις **ηλεκτρονικές σελίδες**, όπου στην αρχική σελίδα παρουσιάζεται ο τίτλος και η περίληψη της είδησης και, κάνοντας κλικ πάνω της, εμφανίζεται σε άλλο παράθυρο η αναλυτική έκθεση του γεγονότος.

Δεν αιτιολογήσατε όμως γιατί η οργάνωση των ειδήσεων ακολουθεί το συγκεκριμένο σχήμα. Γιατί άραγε;

2. Ποιοι σχολιάζουν την είδηση; Ποια στάση παίρνουν απέναντι στο γεγονός;

Σύμφωνα με τις παρατηρήσεις σας, εκτός από το **δημοσιογράφο**, σχολιάζουν και **άλλα πρόσωπα** που συνδέονται άμεσα ή έμμεσα με το γεγονός. Τα **σχόλια** του/των δημοσιογράφων δηλώνονται καταρχάς με **προσδιορισμούς** (επιθετικούς και ονοματικούς), λ.χ., «**ακόμα ένα χτύπημα εκφοβισμού**», αλλά και με τα **σημεία στίξης** (θαυμαστικό, αποσιωπητικά, ερωτηματικό, εισαγωγικά κτλ.) ή, ακόμα, με την **έντονη ή πλάγια γραμματοσειρά**. Τα **σχόλια τρίτων** μπαίνουν συχνά σε **εισαγωγικά**, εκφέρονται με **ευθύ λόγο** και **προαναγγέλλονται με ρήματα ή φράσεις** όπως «**σύμφωνα με δηλώσεις**», «**δήλωσε**», «**σχολίασε**», «**καταγγέλλει**» κτλ.

Παραδείγματα:

- «**Αυτές οι ενέργειες απέρνουν το φόβο και τον τρόμο και αποπροσανατολίζουν από τα προβλήματα της εποχής μας. Εύχομαι οι ενέργειες αυτές να μην αξιοποιούνται με στρατηγική που υπονομεύει τη Δημοκρατία.**»
- «**Πρόκειται για ακραία τρομοκρατική ενέργεια. Ευτυχώς που δεν είχαμε θύματα. Ας ευχηθούμε αυτό το συμβάν να είναι το τελευταίο!**»

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Ενδιαφέρουσα παρατήρηση: στις ιστοσελίδες δίνεται η δυνατότητα στους αναγνώστες να εκφράσουν τα σχόλιά τους, τα οποία δεν ενσωματώνονται στην είδηση, αλλά μπορούμε να πάρουμε μια γεύση για την απήχηση των γεγονότων στην κοινή γνώμη.

3. Με ποιους άλλους τρόπους, εκτός από το λόγο σχολιάζονται οι ειδήσεις;
Εκτός από το λόγο, στα ηλεκτρονικά μέσα (τηλεόραση και διαδίκτυο) σχόλιο μπορεί να αποτελούν και οι **εικόνες**, στατικές και κινούμενες. Ιδιαίτερα στα βίντεο οι **λεζάντες** («**Ανεγκέφαλοι αυτοί που έβαλαν τα γκαζάκια**» είτε η **Αλέκα Παπαρήγα**), ο **τόνος της φωνής**, οι **εκφράσεις των προσώπων**, οι **χειρονομίες** και η **στάση** τους, όπως και η **μουσική υπόκρουση** «χρωματίζουν» το γεγονός, επομένως το σχολιάζουν» ερμηνεύουν.
4. Ποιοι είναι οι στόχοι του σχολιασμού της είδησης;
- Δηλώνουν τη στάση και τις απόψεις των προσώπων που έχουν άμεση ή έμμεση σχέση με το γεγονός
 - Εκφράζονται απόψεις που οδηγούν στον προβληματισμό του αναγκώστη-θεατή.
 - Βοηθούν τον αναγκώστη-θεατή να αποκτήσει πληρέστερη γνώση για τα γεγονότα. Φωτίζουν την είδηση και προσθέτουν λεπτομέρειες για τα γεγονότα.
 - Προκαλούν συναισθήματα (φόβο, αποτροπιασμό, ειρωνεία, γέλιο κτλ.).
 - Εξάπτουν το ενδιαφέρον και ανεβάζουν την αναγκωσιμότητα, ακροαματικότητα.
 - Διαμορφώνουν ιδεολογικά – πολιτικά την κοινή γνώμη. Διαμορφώνουν στάσεις και απόψεις. Πολλές φορές φτάνουμε στη χειραγώγηση και στον αποπροσανατολισμό.

Το πρώτο συμπέρασμα αφορούσε στην οργάνωση των ειδήσεων. Σύμφωνα με αυτό, φαίνεται ότι το σχήμα της ανεστραμμένης πυραμίδας εφαρμόζεται κατά κόρον στην οργάνωση-παρουσίαση της είδησης, ακόμα και στις ιστοσελίδες και στα τηλεοπτικά δελτία: πρώτα ο τίτλος/οι τίτλοι, έπειτα η περίληψη των γεγονότων και στη συνέχεια η αναλυτική παρουσίαση με λεπτομέρειες και σχόλια από την πλευρά των εμπλεκόμενων.

Στις ιστοσελίδες εντοπίστηκε το χαρακτηριστικό της διαδραστικότητας, στην αρχική σελίδα δηλαδή παρατίθενται οι τίτλοι και οι περιλήψεις στις οποίες με κλικ ο αναγνώστης μπορεί να οδηγηθεί σε άλλο παράθυρο και να διαβάσει την αναλυτική παρουσίαση. Σχετικά με το ερώτημα για τους λόγους που υπαγορεύουν μια τέτοια οργάνωση, δεν υπήρχαν απαντήσεις, οπότε συζητήθηκε στην τάξη. Οι μαθητές εύκολα παρατήρησαν ότι η συγκεκριμένη οργάνωση εξυπηρετεί τον αναγνώστη-θεατή, ο οποίος από τον τίτλο και την περίληψη αποφασίζει για ποιες ειδήσεις θα ήθελε να μάθει περισσότερα. Άλλοι παράγοντες που συνηγορούν είναι η πληθώρα των ειδήσεων και ο περιορισμένος χρόνος που έχει συνήθως στη διάθεσή του ο αποδέκτης. Ένας μαθητής πρόσθεσε εύστοχα ότι ο βομβαρδισμός της κοινής γνώμης με τίτλους και αποσπασματικές ειδήσεις δεν οδηγεί σε ουσιαστική ενημέρωση ούτε σε γνώση των γεγονότων και αυτό μας έδωσε την ευκαιρία να θίξουμε το θέμα της εύπεπτης κατανάλωσης των ειδήσεων, οι οποίες σκάνε σαν πυροτεχνήματα και στη συνέχεια εύκολα ξεχνιούνται.

Ακολούθησαν τα συμπεράσματα για τον σχολιασμό των ειδήσεων: Οι ομάδες παρατήρησαν ότι τα σχόλια δεν εκφράζονται μόνο από τον δημοσιογράφο, αλλά και από πρόσωπα που έχουν άμεση ή έμμεση σχέση με το γεγονός. Την ημέρα που οι μαθητές επεξεργάζονταν το 1^ο φύλλο, οι ειδήσεις που πρωτοστατούσαν στις ιστοσελίδες και στην τηλεόραση αφορούσαν στις βομβιστικές επιθέσεις εναντίον δημοσιογράφων αλλά και εναντίον των γραφείων του κυβερνώντος κόμματος. Οι μαθητές εντόπισαν πληθώρα σχολίων. Εκτός από τους δημοσιογράφους, που άλλοι με ήπιο και άλλοι με έντονο τρόπο εξέφραζαν την αποδοκιμασία τους, πολιτικοί και εκπρόσωποι των πολιτικών κομμάτων καταδίκασαν εμφατικά τέτοιες απόπειρες. Οι λεκτικοί τρόποι των σχολίων παίρνουν συνήθως τις μορφές ονοματικών συνόλων-επιθετικών προσδιορισμών και σημείων στίξης. Τα σχόλια τρίτων μπαίνουν σε εισαγωγικά, εκφέρονται με ευθύ λόγο και προαναγγέλλονται με ανάλογα ρήματα. Άλλοι σημειωτικοί τρόποι είναι η διαφορετική από το υπόλοιπο κείμενο γραμματοσειρά (έντονη, πλάγια), οι εικόνες και τα βίντεο. Ειδικά τα βίντεο-

τηλεοπτικές ειδήσεις έχουν ποικίλους τρόπους στη διάθεσή τους για να σχολιάσουν τα γεγονότα, εκτός από τον λόγο: λεζάντες που εμφανίζονται την ώρα που μιλά ο δημοσιογράφος-παρουσιαστής, εμβόλιμες εικόνες και βίντεο, μουσική υπόκρουση και, βέβαια, στάση, εκφράσεις, χειρονομίες, και τόνο της φωνής. Πόσο λοιπόν μπορούμε να μιλάμε για αντικειμενική παρουσίαση των γεγονότων;

Ενδιαφέρουσα ήταν η παρατήρηση μιας ομάδας σχετικά με τα σχόλια που αναρτούν οι αναγνώστες στις ενημερωτικές σελίδες. Πολλοί μαθητές παρατήρησαν ότι αυτά δεν ενσωματώνονται στις ειδήσεις, άρα δεν αφορούν στη συζήτησή μας. Τους είπα όμως ότι αν θεωρήσουμε την ιστοσελίδα ως κείμενο, ένα από αυτά τα σύγχρονα κείμενα-προϊόντα της ψηφιακής εποχής, τα σχόλια αυτά προσθέτουν στη νοηματοδότηση των γεγονότων. Ο αναγνώστης μπορεί να δει την απήχηση που έχει μια είδηση στο αναγνωστικό κοινό, αν συμφωνεί με την κυρίαρχη ιδεολογία ή την κυρίαρχη άποψη, και ακόμα να διαπιστώσει ότι αυτό που αποκαλούμε ως «κοινή γνώμη» δεν είναι πάντα ένα συμπαγές και ενιαίο σώμα. Και όπως τα ενσωματωμένα σχόλια σε μια είδηση, έτσι και αυτά φωτίζουν ή συσκοτίζουν ένα γεγονός.

Το μέρος αυτό της συζήτησης έκλεισε με την αναφορά στους στόχους που υπηρετεί ο σχολιασμός των ειδήσεων, όπως φαίνεται και στο τεκμήριο. Οι μαθητές επισήμαναν εύστοχα ότι ο σχολιασμός είναι ερμηνεία – αυτό πολλές φορές το ξεχνάμε όταν διαβάζουμε/παρακολουθούμε ειδήσεις. Πολλές φορές οι τρόποι σχολιασμού είναι απόλυτα κλισέ (βαρύγδουποι χαρακτηρισμοί, δραματικότητα στον τόνο της φωνής, ανάλογη μουσική υπόκρουση) που στόχο έχουν όχι απλώς τη διαμόρφωση γνώμης/άποψης, αλλά τη χειραγώγηση των πολιτών, την έντονη συναισθηματική αντίδραση και όχι τη νηφάλια εκτίμηση.

Ο υπόλοιπος χρόνος διατέθηκε για την παρουσίαση και τον σχολιασμό των ειδήσεων που έγραψαν οι μαθητές. Την εβδομάδα που μεσολάβησε από τη δεύτερη στην τρίτη φάση δημιουργήσα αντίγραφα των κειμένων, τα οποία διόρθωσα και μοίρασα στις ομάδες των μαθητών. Από τα πρωτότυπα επέλεξα τρία, τα οποία κατά τη γνώμη μου παρουσίαζαν ενδιαφέρον κυρίως για την ανάδειξη της οπτικής γωνίας

και συνακόλουθα τον σχολιασμό/ερμηνεία του γεγονότος, για να τα προβάλλω στην ολομέλεια. Τα ονόματα των μαθητών που έγραψαν τα κείμενα δεν ανακοινώθηκαν, γιατί, όπως τόνισα στα παιδιά, εκείνο που ενδιέφερε ήταν ο τρόπος με τον οποίο ανέδειξαν την οπτική γωνία και σχολίασαν την είδηση, συμπεριλαμβανομένων σε αυτά των εικόνων και των γραμματοσειρών.

Άλλο κριτήριο για το σχολιασμό των κειμένων ήταν η οργάνωση των ειδήσεων και δευτερευόντως κάποιες ατυχείς εκφράσεις και ανορθογραφίες. Υπενθυμίζω ότι η δραστηριότητα με βάση το 2^ο φύλλο εργασίας αποσκοπούσε στον μετασχηματισμό μιας είδησης (για τη μαζική σύλληψη πορτοφολάδων που δρούσε στους σταθμούς του ΗΣΑΠ), που σήμαινε την υιοθέτηση μιας διαφορετικής οπτικής/ερμηνείας του γεγονότος (όχι δηλαδή την προβολή της επιτυχούς αστυνομικής επιχείρησης, αλλά τον σκεπτικισμό για τη συνολική αντιμετώπιση παραβατικών φαινομένων, την καταστολή αλλά όχι την πρόληψή τους).

Το **τεκμήριο** που ακολουθεί είναι η είδηση που ξανα-έγραψε μια ομάδα, σύμφωνα με το ζητούμενο:

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Επει 6 μήνες αλλοδαποί πορτοφολάδες έκλεβαν πολίτες στον ΗΣΑΠ.

Την εξάθρωση της σπείρας που δρούσε στους σταθμούς του ΗΣΑΠ κατάφερε να επιτύχει το αστυνομικό σώμα, έπειτα από 6 ολόκληρους μήνες κλοπής, σε βάρος των πολιτών. Οι κλοπές και οι ληστείες ξεπερνούν τον αριθμό των 150, μόνο μέσα στα προάστεια της Αττικής.

Το τελευταίο εξάμηνο οι Αθηναίοι πολίτες μετατράπηκαν σε θύματα πορτοφολάδων στους σταθμούς του ΗΣΑΠ. Τρόμος είχε επικρατήσει στους ηλεκτρικούς σταθμούς από την δράση της πολυάριθμης σπείρας αλλοδαπών που χωρίς δόλο διέπραττε

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ
πρόγραμμα για την ανάπτυξη

κλοπές εις βάρος των ανυποψίαστων πολιτών της Αττικής.

Το γεγονός της καταγωγής των συλληφθέντων ρίχνει λάδι στη φωτιά του θυμού των πολιτών και θυμάτων. Βόρεια Αφρική, Μέση Ανατολή και Βαλκάνικη Χερσόνησος αποτελούν την χώρα προέλευσης των πορτοφολάδων που ζούν ως μετανάστες στην Ελλάδα παράνομα. Η παράνομη παραμονή τους στην Ελλάδα δεν φαίνεται να τους συγκράτησε αλλά πόσο μάλλον αναζωπύρωσε την επιθυμία τους να κλέψουν και να ληστέψουν αθώους πολίτες.

Η σύλληψη των πορτοφολάδων από την αστυνομία δεν αποτελεί απαλλαγή από το πρόβλημα εφόσον οι μετανάστες θα εντάσσονται κρυφά κάτω από τη μύτη του συστήματος. Οι οικονομικές και κοινωνικές ανισότητες δεν επιλύουν το πρόβλημα της εγκληματικότητας αξιότιμε κ. Πρωθυπουργέ εάν δεν υπάρξουν μέτρα προλήψης του φαινομένου. Θα χρειαστούν επίπονες προσπάθειες επιβολής μέτρων από την μεριά της εξουσίας για την εξάλειψη των κλοπών. Θα πρέπει

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

τα όργανα της αστυνομίας να περιπολούν στους δρόμους για την προφύλαξη των πολιτών και όχι έξω από τις βίλες των βουλευτών.

Δεν είναι αρκετές οι συλλήψεις από την αστυνομία που καταλήγουν σε ανούσια αποτελέσματα, όταν αφήνονται ελεύθεροι οι δράστες. Ωστόσο όλα τα μέσα κάνουν λόγο για παραδειγματικές συλλήψεις από το αστυνομικό σώμα που δεν είναι τίποτα παρά μόνο επιφανειακές, έτσι για τα μάτια του κόσμου. Ακόμα, οι κύριοι υπαίτιοι της οικονομικής κρίσης, δηλαδή εκείνοι που κατασπατάλησαν το ελληνικό δημόσιο χρήμα, παραμένουν ατιμώρητοι και τους διακατέχει το πνεύμα επιδιόρθωσης και ανάπτυξης της οικονομίας. Η ικανοποίηση της κυβέρνησης είναι εμφανής για την δράση της αστυνομίας έπειτα από το μεγάλο διάστημα των 6 μηνών και την αποφυλάκιση των υπαίτιων.

Αρχικά τέθηκε το εξής ερώτημα: ποια νομίζετε ότι είναι η άποψη των συντακτών της είδησης που διαφαίνεται αναφορικά με το γεγονός; Οι απαντήσεις που δόθηκαν ήταν ποικίλες. Άλλοι είπαν ότι το «βλέπουν» από τη σκοπιά των πολιτών-θυμάτων που αισθάνονται απροστάτευτοι, άλλοι ότι υποβαθμίζουν την επιτυχία της αστυνομίας που πρέπει να εντείνει και επεκτείνει την αστυνόμευση, άλλοι ότι ασκείται κριτική στην κυβέρνηση για την ατιμωρησία και τις οικονομικές ανισότητες, ενώ μια μαθήτρια παρατήρησε ότι λανθάνει μια ρατσιστική αντιμετώπιση απέναντι στους «εγκληματίες αλλοδαπούς».

Ζήτησα από τους μαθητές να τεκμηριώσουν τα λεγόμενά τους σε σχέση με το κείμενο. Σημεία, λοιπόν, αιχμής εντοπίστηκαν σε φράσεις όπως: «οι αθηναίοι πολίτες μετατράπηκαν σε θύματα πορτοφολάδων», «δεν είναι αρκετές οι συλλήψεις από την αστυνομία ... αφήνονται ελεύθεροι οι δράστες», «θα πρέπει τα όργανα της αστυνομίας να περιπολούν στους δρόμους ... βουλευτών», «οι κύριοι υπαίτιοι της οικονομικής κρίσης ... παραμένουν ατιμώρητοι», «το γεγονός της καταγωγής των συλληφθέντων ... θυμού των πολιτών και θυμάτων». Οι παρατηρήσεις αυτές μας έδωσαν την αφορμή να εξετάσουμε το πόσο ξεκάθαρα ή μη προβάλλεται η οπτική γωνία υπό την οποία ερμηνεύεται το γεγονός.

Τα συμπεράσματα στα οποία καταλήξαμε είναι ότι μάλλον διαφαίνεται μια συγκεκριμένη ερμηνεία. Επιμέρους παρατηρήσεις ενίσχυσαν την άποψη αυτή: α) η δημοσιογραφική περίληψη προβάλλει την επιτυχία της αστυνομίας, ενώ στην υπόλοιπη είδηση υποβαθμίζεται η επιτυχία αυτή, β) ο τίτλος προβάλλει την εγκληματική δράση των πορτοφολάδων, γ) η είδηση τελειώνει με την ικανοποίηση της κυβέρνησης για το έργο της αστυνομίας.

Συζητήσαμε πώς θα μπορούσαν να τροποποιηθούν τα σημεία αυτά, αν υποθέσουμε ότι οι συντάκτες ήθελαν να υποβαθμίσουν την επιτυχία της συγκεκριμένης επιχείρησης. Ο τίτλος, για παράδειγμα, θα μπορούσε να διατυπωθεί ως εξής: «Εξι μήνες παρέμεναν ασύλληπτοι οι πορτοφολάδες του ΗΣΑΠ!» ή η

τελευταία περίοδος να αναδιατυπωθεί: «Αν και η κυβέρνηση εκφράζει την ικανοποίησή της για την επιτυχή σύλληψη των δραστών, παραμένει ζητούμενο η έγκαιρη και αποτελεσματική αντιμετώπιση της εγκληματικότητας». Τέλος, σταθήκαμε στην επιλογή των εικόνων και στον βαθμό που συνομιλούν με το κείμενο. Οι μαθητές παρατήρησαν ότι οι εικόνες έχουν άμεση συνάφεια με το θέμα, αναδεικνύουν το φαινόμενο της παραβατικότητας/εγκληματικότητας και υπογραμμίζουν την καταγωγή των δραστών. Στα θετικά καταγράφηκαν η επιλογή των κατάλληλων γραμματοσειρών για τη διάκριση των μερών της είδησης.

Στη συνέχεια προβλήθηκε το δεύτερο κείμενο-εργασία μιας άλλης ομάδας, όπως βλέπουμε και στο παρατιθέμενο **τεκμήριο**:

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Η άλλη άποψη για την εξάρθρωση της σπείρας του ΗΣΑΠ

Η σύλληψη των μελών της σπείρας αποτελεί ένα πολυδιάστατο γεγονός.

Το περασμένο Σάββατο πραγματοποιήθηκαν συλλήψεις 66 ατόμων, συνολικά, τα οποία αποτελούσαν μέλη σπείρας που διέπραταν κλοπές και ληστείες στους σταθμούς του ΗΣΑΠ. 58 από τους συλληφθέντες είναι αλλοδαποί και οι υπόλοιποι Έλληνες.

Η αστυνομία ισχυρίζεται ότι τέλεσε τουλάχιστον δίμηνη έρευνα και ότι η σπείρα είχε διαπράξει 101 κλοπές πορτοφολιών και άλλων αντικειμένων.

Οι αλλοδαποί προέρχονται κυρίως από χώρες της Βορείου Αφρικής, της Βαλκανικής Χερσονήσου και της Μέσης Ανατολής.

Φυσικά οι μετανάστες αποτελούν μια από τις πιο ευπαθείς κοινωνικές ομάδες. Εμπεριέχουν ανθρώπους με, πολλές φορές, μη ομαλή ένταξη στην κοινωνία, με αποτέλεσμα να οδηγηθούν σε άνομες πράξεις και συμπεριφορές.

Αυτές οι συμπεριφορές, με την άμβλυση των οικονομικών και κοινωνικών ανισοτήτων ολοένα και αυξάνονται.

Ένας άλλος καθοριστικός παράγοντας είναι η αδυναμία του σωφρονιστικού συστήματος να επιτελέσει το έργο του. Οι περισσότεροι συλληφθέντες αφήνονται πάλι ελεύθεροι. Εκείνοι οι οποίοι καταδικάζονται όχι μόνο δεν συμμορφώνονται, αλλά και εξωθούνται στο έγκλημα ακόμη περισσότερο.

Αυτή η υπερπροβολή του νέου κατ'εξουσιοδότησης της Ελληνικής Αστυνομίας αποτελεί ένα πυροτέχνημα με σκοπό να αποπροσανατολίσει το λαό. Ρίχνουν στάχτη στα μάτια του για να μην προσέξει τα σοβαρά προβλήματα, τα οποία συνεχώς διαιονίζονται.

Αρχικά τέθηκε το ίδιο ερώτημα, όπως και με το προηγούμενο κείμενο, για την άποψη των συντακτών. Οι μαθητές απάντησαν ότι γίνεται εμφανής η οπτική γωνία και αυτή φαίνεται από την αντιμετώπιση των μεταναστών ως «ευπαθών κοινωνικών ομάδων» που δεν εντάχθηκαν ομαλά στην κοινωνία, από τη θέση ότι «αυτές οι συμπεριφορές με την άμβλυνση των οικονομικών και κοινωνικών ανισοτήτων ολοένα και αυξάνονται» – εδώ επισημάνθηκε ένα σοβαρό σημασιολογικό λάθος που οδηγεί σε οξύμωρο και η λέξη «άμβλυνση» αντικαταστάθηκε από την «όξυνση» – και από τα σχόλια για την «αδυναμία του σωφρονιστικού συστήματος να επιτελέσει το έργο του» και την «υπερπροβολή του κατορθώματος της ελληνικής αστυνομίας».

Στην ερώτηση αν ο τίτλος της είδησης συνάδει με την οπτική γωνία οι απαντήσεις ήταν θετικές. Εκφράστηκαν απορίες για τον ρόλο της φράσης «η σύλληψη των μελών της σπείρας αποτελεί ένα πολυδιάστατο γεγονός» που είναι γραμμένη με έντονη γραμματοσειρά. Αποτελεί υπότιτλο ή δημοσιογραφική περίληψη; Αν ισχύει το πρώτο, τότε θα μπορούσε να τεθεί κάτω από τον τίτλο ή να παραμείνει στην ίδια θέση ξεχωρίζοντας όμως από το υπόλοιπο κείμενο ως προς το μέγεθος, λ.χ., των γραμμάτων. Επίσης, αν θεωρηθεί ότι η παράγραφος «το περασμένο Σάββατο ... και οι υπόλοιποι Έλληνες» λειτουργεί ως περίληψη, τότε θα έπρεπε να διακριθεί και αυτή από το υπόλοιπο κείμενο πιθανόν με μια άλλη γραμματοσειρά.

Στο σημείο αυτό παρενέβην για να τους υπενθυμίσω ότι οι ειδήσεις, εφόσον αποτελούν αφηγήσεις γεγονότων με στόχο να ενημερώσουν με ακρίβεια τους πολίτες, οφείλουν να δίνουν σαφείς πληροφορίες για τον χρόνο και τον τόπο· «το περασμένο Σάββατο», επομένως, χρειάζεται να αντικατασταθεί από ακριβή ημερομηνία. Η εικόνα, τέλος, κρίθηκε επιτυχημένη επιλογή, γιατί συνομιλεί με το κείμενο και ιδιαίτερα με το σημείο όπου εκφράζεται σκεπτικισμός για τον ρόλο του σωφρονιστικού συστήματος. Ένας μαθητής παρατήρησε εύστοχα ότι ο συλληφθείς και ο αστυνομικός μοιάζουν να στέκονται μπροστά από τις εγκαταστάσεις των φυλακών και να αναρωτιούνται: «Η εικόνα είναι σαν να βάζει το ερώτημα αν το σωφρονιστικό ίδρυμα και σύστημα μπορεί πράγματι να επιτελέσει το έργο του».

Επειδή απέμενε ένα δεκάλεπτο για να ολοκληρωθεί και η δεύτερη ώρα, έκρινα ότι δεν ήταν αρκετός ο χρόνος για να προβληθεί και το τρίτο κείμενο. Διαθέσαμε το δεκάλεπτο αυτό για να συνοψίσουμε και να αναπλαισιώσουμε την όλη διαδικασία. Από την όλη παρουσίαση και συζήτηση έγινε εμφανές ότι η ουδέτερη παρουσίαση των γεγονότων αποτελεί μάλλον μύθο. Η διαμεσολάβηση ανάμεσα σε αυτό που συνέβη και σε αυτό που γράφεται/παρουσιάζεται στα ΜΜΕ αρχίζει από την επιλογή των γεγονότων (κάποια προβάλλονται περισσότερο, κάποια λιγότερο, κάποια αγνοούνται) και συνεχίζεται με τους ρητούς και άρρητους τρόπους παρουσίασης/σχολιασμού. Στις περισσότερες των περιπτώσεων μαζί με την παρουσίαση των γεγονότων έχουμε και την ερμηνεία τους. Επομένως, θα πρέπει ο αναγνώστης-θεατής να είναι υποψιασμένος ως προς αυτό, ιδιαίτερα στην εποχή μας που οι τρόποι προβολής και σχολιασμού των γεγονότων δε βασίζονται μόνο στον λόγο, γραπτό ή προφορικό, αλλά και σε άλλα σημειωτικά συστήματα. Τα κείμενα των μαθητών έδειξαν ότι, ακόμα κι αν υπάρχει κοινή προσέγγιση-οπτική γωνία, οι ερμηνευτικές αποχρώσεις ποικίλουν και διαφοροποιούνται από κείμενο σε κείμενο.

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1ο φύλλο εργασίας

Η πρώτη είδηση

Επισκεφθείτε μία από τις παρακάτω ιστοσελίδες:

<http://news247.gr>

<http://www.tanea.gr/> (παρακολουθήστε το βίντεο «Εκρήξεις με γκαζάκια στα σπίτια 5 δημοσιογράφων»)

<http://www.nooz.gr/>

Αφού μελετήσετε την πρώτη / ή κεντρική είδηση να απαντήσετε στα παρακάτω:

- Πώς οργανώνεται η είδηση; Προσπαθήστε να συντάξετε το διάγραμμά της. Ανταποκρίνεται στο σχήμα της ανεστραμμένης πυραμίδας; (βλ. σχολικό βιβλίο, σ. 34) Αν ναι, εξηγήστε τους λόγους που υπαγορεύουν μια τέτοια οργάνωση. Αν όχι, εξηγήστε πού οφείλονται τυχόν διαφοροποιήσεις.
- Προσπαθήστε να διακρίνετε τα σχόλια από τα γεγονότα. Ποιος/οι σχολιάζει/ουν την είδηση; Καταγράψτε μερικά σχόλια. Ποια στάση του δημοσιογράφου (ή άλλων προσώπων) μαρτυρούν απέναντι στο γεγονός;
- Με ποιους άλλους τρόπους, εκτός από το λόγο, σχολιάζονται οι ειδήσεις; Δείξτε με παραδείγματα.
- Ποιοι είναι οι στόχοι, κατά τη γνώμη σας, του σχολιασμού της είδησης;

2^ο φύλλο εργασίας

Ξαναγράψω την είδηση, αλλάζοντας την οπτική γωνία

Συνελήφθησαν 66 «πορτοφολάδες» του ΗΣΑΠ

ΔΗΜΟΣΙΕΥΘΗΚΕ: Δευτέρα 28 Νοεμβρίου 2011 στην εφ. *Τα Νέα*

Πολυμελής σπείρα που διέπραττε κλοπές και ληστείες σε βάρος πολιτών στους σταθμούς του ΗΣΑΠ, εξαρθρώθηκε από την Ασφάλεια Αθηνών. Οι αστυνομικοί συνέλαβαν συνολικά 66 άτομα, ενώ μέχρι στιγμής έχουν εξιχνιαστεί 147 ληστείες και κλοπές και έχει βρεθεί πλήθος κλοπιμαίων.

Η σπείρα του ηλεκτρικού δρόυσε το τελευταίο εξάμηνο τουλάχιστον, ενώ η αστυνομική έρευνα άρχισε πριν από δύο μήνες. Το περασμένο Σάββατο και αφού είχαν βρεθεί τα απαραίτητα στοιχεία, έγινε σε διάφορα σημεία της Αθήνας συντονισμένη αστυνομική επιχείρηση, κατά την οποία συνελήφθησαν τα 66 μέλη της σπείρας, οι 58 εκ των οποίων είναι αλλοδαποί και οι υπόλοιποι Έλληνες.

Οι αλλοδαποί προέρχονται κυρίως από χώρες της Βορείου Αφρικής, της Βαλκανικής Χερσονήσου, καθώς και της Μέσης Ανατολής.

Από την προανάκριση προέκυψε ότι το τελευταίο εξάμηνο η σπείρα είχε διαπράξει 101 κλοπές πορτοφολιών και άλλων αντικειμένων, καθώς και 18 ληστείες σε ανυποψίαστους πολίτες μέσα και έξω από σταθμούς του Ηλεκτρικού Σιδηροδρόμου.

Επίσης, είχε διαπράξει 28 κλοπές από Ι.Χ. αυτοκίνητα, σε διάφορες περιοχές του κέντρου των Αθηνών.

Από τις έρευνες που διενεργήθηκαν σε 12 διαμερίσματα στο κέντρο της πρωτεύουσας, εντοπίστηκε μεγάλος αριθμός κοσμημάτων, κινητών τηλεφώνων, ηλεκτρονικών συσκευών, διάφορα ταξιδιωτικά έγγραφα αμφιβόλου γνησιότητας, ακατέργαστη κάνναβη βάρους 53,8 γραμμαρίων και 5.275 ευρώ.

Οι 66 συλληφθέντες οδηγήθηκαν στον εισαγγελέα Πλημμελειοδικών Αθηνών.

Η αστυνομική έρευνα συνεχίζεται για να εξακριβωθεί τυχόν συμμετοχή τους και σε άλλες αξιόποινες πράξεις.

Με αφορμή την αστυνομική επιτυχία, ο Υπουργός Προστασίας του Πολίτη Χρήστος Παπουτσής, συνεχάρη τον Αρχηγό της Ελληνικής Αστυνομίας, Αντιστράτηγο Νικόλαο Παπαγιανόπουλο, καθώς και τον διευθυντή της Διεύθυνσης Ασφάλειας Αττικής, Υποστράτηγο Ιωάννη Δικόπουλο.

Ο υπουργός δήλωσε ότι ο αγώνας εναντίον της εγκληματικότητας είναι διαρκής και ότι «οι πολίτες για να ελπίζουν και να αισθάνονται ασφαλείς, θέλουν να νιώθουν ότι οι δυνάμεις της Ελληνικής Αστυνομίας είναι στο πλευρό τους σε πλήρη ετοιμότητα και εγρήγορση».

Προσπαθήστε να ξαναγράψετε την είδηση από την οπτική ενός δημοσιογράφου που θεωρεί ότι η καταστολή του εγκλήματος δεν αρκεί για την αντιμετώπιση της εγκληματικότητας, αλλά η πρόληψη παίζει τον πρωτεύοντα ρόλο.

Μπορείτε να λάβετε υπόψη σας και τις ακόλουθες κατευθύνσεις:

- Δώστε έναν άλλο τίτλο σύμφωνα με την οπτική που υιοθετείτε.
- Αξιοποιήστε τα όσα μάθατε στο προηγούμενο μάθημα για την οργάνωση της είδησης και το σχήμα της ανεστραμμένης πυραμίδας.
- Αναδείξτε τα γεγονότα σύμφωνα με τη νέα οπτική γωνία.
- Προσθέστε σχόλια που προβάλλουν τη δική σας οπτική.

- Πειραματιστείτε με τις γραμματοσειρές (μέγεθος, ένταση-εμφάνιση, χρώμα) και με τις κατάλληλες εικόνες με τρόπο ώστε αφενός να διακρίνονται τα δομικά μέρη της είδησης αφετέρου η δική σας οπτική/ερμηνεία του γεγονότος.

Z. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Το σενάριο θα μπορούσε να διευρυνθεί και να προσλάβει χαρακτηριστικά project, λ.χ. εργαστήριο δημοσιογραφίας, στο πλαίσιο του οποίου οι μαθητές όχι μόνο αποδομούν και αναλύουν τα δημοσιογραφικά κείμενα, αλλά και παράγουν τα δικά τους σχετικά με τη σχολική ζωή και τη σχολική ή ευρύτερη κοινότητα.

H. ΚΡΙΤΙΚΗ

Η εφαρμογή εστιάστηκε στην οργάνωση, παρουσίαση της είδησης και δεν επεκτάθηκε σε όλα τα σημεία της αρχικής πρότασης. Η επιλογή έγινε με το σκεπτικό ότι πολλά από αυτά τα σημεία διερευνήθηκαν και συζητήθηκαν κατά την εφαρμογή του σεναρίου «Από το περίπτερο στο web και από τα πρωτοσέλιδα στις αρχικές σελίδες» που προηγήθηκε. Η εμπειρία από την όλη διαδικασία υπήρξε πολύ θετική και ως προς τη συνεργασία των ομάδων και ως προς την οικοδόμηση της γνώσης. Βοήθησαν σε αυτό οι προηγούμενες εφαρμογές, που μπορεί να ήταν χρονοβόρες, αλλά διαμόρφωσαν το κατάλληλο έδαφος και κλίμα ώστε να εξοικειωθούν οι μαθητές με ομαδοσυνεργατικές, διερευνητικές και επαγωγικές διαδικασίες.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Kress, G. 2000. Σχεδιασμός του γλωσσικού προγράμματος σπουδών με βάση το μέλλον, (μτφ.) Κώστας Κανάκης. *Γλωσσικός Υπολογιστής* 2: 111-122.

<http://www.komvos.edu.gr/periodiko/periodiko2nd/default.htm> [14.09.2013].

Κουτσογιάννης, Δ. 2010. Θεωρητικό πλαίσιο της γλωσσικής διδασκαλίας και αξιοποίηση των ΤΠΕ. Στο *Επιμορφωτικό υλικό για την εκπαίδευση των επιμορφωτών στα Πανεπιστημιακά Κέντρα Επιμόρφωσης*, τεύχος 3: κλάδος ΠΕ02, Β' έκδοση. Πάτρα: ΕΑΙΤΥ.

Κουτσογιάννης, Δ. 2011. ΤΠΕ και γλωσσική διδασκαλία. Οι τρεις αλληλένδετοι κύκλοι. Στο *Μελέτη για την αξιοποίηση των ΤΠΕ στη διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση: Γενικό πλαίσιο και ιδιαιτερότητες*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

Πολίτης, Π. 2001. Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης: Το επικοινωνιακό πλαίσιο και η γλώσσα τους (Β10). *Εγκυκλοπαιδικός Οδηγός*. Πύλη για την Ελληνική γλώσσα. Διαθέσιμο: http://www.greek-language.gr/greekLang/studies/guide/thema_b10/index.html [14.09.2013]

Σεφερλή, Π. 2012. *Από το περίπτερο στο web και από τα πρωτοσέλιδα στις αρχικές σελίδες*. Διδακτικό σενάριο για τη Νεοελληνική Γλώσσα (Β' Λυκείου) στο πλαίσιο της Πράξης «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση». Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.